

Erkek-Kadın Farkını Anlamak

Nureddin Yıldız'ın Âsiye Olmak (15.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Rabbimiz, kitabı Kur'an'ı insana indirmiştir. Bir Müslüman, "Ben Rabbimin kitabını anlamak ve ona göre Müslümanlık yaşamak istiyorum" diye yola çıktığında öncelikle insanı tanımalıdır. İnsanı tanımadan Kur'an-ı Kerim'i anlamak, Allah'ın insandan ne istediğini çözmek zordur. Bu açıdan denebilir ki insanı tanımak Kur'an'ı anlamaktır.

İnsanın bedenini, mal varlığını, karakterini öğrenmek de elbette 'insanı tanımak' fiiline dâhildir ancak insanın en büyük denebilecek konusu erkek ile kadın farklılığıdır. Erkeği ve kadını tanıtmadan Kur'an'ın ne dediğini anlamak önü nerede tıkanacağı belirsiz bir yola devam etmek olabilir.

Çağdaş dünyada kadın ve erkek körü körüne eşit tutulmakta, yasalar ve kasalar nezdinde ikisi de aynı görülmektedir. Gece ile gündüzün aynı görüntü oldukları ne kadar söylenebilirse kadın ve erkek için bir aynılıktan o derecede bahsedilebilir. Tahrîm suresinin haremî dâhilinde yürüyebilmenin altyapısı olarak ikinci temasımız söz konusu bu ayrıma dikkat etmek olacaktır. Hatırlanırsa ilk temasımız iman edenler arasında gözetilecek 'hizmet edenler' ve 'hizmet bekleyenler' farkı üzerinden olmuştur.

Allah'ın yarattığı insan, erkek ve kadındır. Rabbimiz erkeği de kadını da kendilerine mahsus şekillerde yaratmıştır. Tahrîm suresinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin aile hayatına dair özel konuların yanı sıra Müslüman kadının kimliğine ait parçaları tanıtan ayetler de bulunur. Bunun ardından Rabbimiz erkeğe hitap ederek ailesini cehennem ateşinden korumayı emretmiş, hem erkeklere hem kadınlara örnek olarak gösterilen Âsiye ve Meryem zikredilmiştir. Cinsiyet farkı gözetmeksizin kişiyi sadece 'insan' planında ele alırsak Tahrîm suresindeki işaretleri anlamamız mümkün olmaz.

Babası ümmetimizin en mühim siması Ebû Bekir radiyallahu anh olan Âişe radiyallahu anhâ etrafında ayet ihtiva eden bu sure, Peygamber aleyhisselamı üzebilecek bir konudan bahsetmektedir ki meselenin başında Âişe radiyallahu anhâ vardır. Kendisi insanlar arasında bir daha hiç kimsenin erişemeyeceği kadar büyük bir lütufla taltif edilmiş olan Ebû Bekir ve yine bir başka erişilemez lütfun muhatabı Âişe, erkek ve kadın arasındaki mutlaka görülmesi gereken farkın sonucu olarak birbirinden farklı uygulamalarla anılırlar. Bu durumu yadırgamak ancak erkek-kadın farkını anlayarak konuya bakmamak neticesinde meydana gelecektir.

Müminler; kadın-erkek, yaşlı-genç veya başka bir alt farklılıkta müminlik zemininde birbirleriyle aynıdırlar. Mümin olmanın bir ayrımı yoktur. Fakat Rabbimiz erkeği kendi dünyasında, kadını da kendine ait dünyasında yaratmıştır. Aynı Allah'a iman eden bu iki tür, tek Kur'an'ı okur ve aynı cennete girmeyi hedeflerler. Zira İslam aynı, çalışma aynı ve sonuç da -inşallah- aynıdır. Farklılığı tek örnekle anlatabilmek mümkün olsa şunu ifade etmemiz gerekir ki Müslüman erkek, bir ay içinde otuz gün namaz kılarken Müslüman kadın için bu gençliğinde hiçbir zaman otuz gün olmaz. Hâlbuki Allah, ibadetler, cennet aynı ve tektir ikisi için de. Lâkin kadının namazı için kadınlıktan kaynaklanan ve Allah'ın emriyle meydana gelen farklılık vardır. Aybaşı döneminde kadın namaz kılmaz. Burada kadının yaratılışına dikkat edilerek uygulanan Müslümanlıktan söz edilmelidir.

Ashab-ı kiramın girdiği savaş hareketlerine bakıldığında ortalama 100 sahabiden 1'inin belki kadın olduğu görülmekte veya görülmemektedir. Hendek gazvesinde binlerce sahabe aktif cihat görevinde yer almış ancak kadınlar bu görevi üstlenmemişlerdir. Namaz örneğinde olduğu gibi bunda da muhatap olunan din ve hükümler iki cins için de aynı olmasına karşın kadın için bir ayrıcalık gösterilmiş, Uhud'da savaşması veya hendek kazması emredilmemiştir. Bedir'e götürülmemiş, evde bekletilmişlerdir. Erkeğe meydanlara çıkması emredilirken kadınlardan evde kalmaları istenmiştir.

Aynı dinin aynı hükümlerini uygulayan erkek ve kadın, hilkat dikkate alındığında farklı uygulamalara muhatap edilmişlerdir. Şeriatımızın en cazip yönü belki de bu olsa gerektir. Tıpkı çocuğa çocuk muamelesi gösterilip onu hayatın belli alanlarından uzak tutmak normal ve makul görüldüğü veya ihtiyarların konumu göz önüne alınıp oruç tutmamalarına ruhsat verilmesine yani yaşının yaşlılığına, hastanın hastalığına gözünü kapamamasına bakılarak hükümlerin özelleştirilmesine benzer şekilde şeriatımız, insana indirilmiş bir nizam olduğundan, kadını da erkeği de özellikle tanı(t)mıştır. Kur'an'ın ayetlerini bu bakışı önemsemeden anlamaya çalışmak mümkün değildir. 'İnsansa herkes aynıdır' türünden bir toplu bakışı kabul edemeyiz.

Bu gerçeği, insan anatomisini incelediğimizde gözümüzle gördüğümüz hakikatleri nasıl kabul ediyorsak öyle doğal karşılamak gerekir. Allah Teâlâ'nın kadınlara emri olan ayetleri bu mantıkla anlamadığımız sürece Kur'an-ı Kerim'den istifade edebilmek de mümkün olmaz.

Kadının, Allah Teâlâ'nın en önemli emirleri arasındaki cihattan muaf tutulmasını, onun kan yapısı veya hücrelerindeki değişimler vb. bir sebebe bağlayarak anlamaya çalışmamız, Ahzâb suresinde Rabbimizin "Evlerinizde oturun" emrini kadının yaratılışı ve mümin toplumda kimliği-niteliğinin erkeğe nispetle farklı olacağı idrakine eşlik etmiyorsa erkeklere Cuma suresindeki "Rızık aramak için dolaşın" emriyle ortak anlaşılabilir bir mantıkta ele alınamaz. Bu mantık, kadının cihattan muaf tutulması veya erkek gibi ayda otuz gün namaz kılması karşısında engel bulunuşunu anlamaya yardımcıdır.

Kadına gösterilen ve onun farklılığından kaynaklanan bu tavır, Tahrîm suresinde müminlerin anneleri olan, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin hanımları hakkında tekrar karşımıza çıkar. Kitabımız onların Peygamber aleyhisselamı üzecek bir hareket yapmalarından bahsettikten sonra 'müminlerin anneleri' olma vasıflarını kaldırmıyor. Çünkü onları kadın olarak görüyor ve yaratılışlarından kaynaklanan farklılığı öğretmek istiyor. **Müminlerin anneleri, Resûlullah aleyhisselamın hanımları olan o kadınlar insanlığın çilesini omuzlarına yüklenmiş ve meşakkat üstüne meşakkat çeken Efendimiz'e bir de evinde niye sıkıntı çıkarmışlardı acaba? Niçin akşam eve geldiği zaman Resûlullah'ı sabaha kadar huzurla doldurma ve rahatlatma yerine başına yeni dertler açmışlardı? Tahrîm suresini okuduğumuzda bu problemi de derin derin düşünme mecburiyetini görüyoruz.** Ve bu düşünmede Allah'ın yarattığı erkek ile kadın arasında başkalık-farklılık bulunması, saç tellerinden mizaca varıncaya dek farkların görüleceği doğrultuda olmazsa Resûlullah'ın hanımları olan annelerimiz hakkında su-i zanda bulunmak mümkün hâle gelir.

Hem Tahrîm suresi hem de diğer sureleri okurken göz önünde daima tutulması gereken kaide burada da devreye girmelidir: Allah yaratmıştır ve yarattıklarını herkesten iyi bilmektedir. Bu nedenle emrettikleri en doğrusudur, yasakladıkları da muhakkak gereklidir.

*

Böyle bir noktaya değinmemiz niçin gereklidir? Ne yazık ki Allah'tan hayâ ederek ve ümmetimizin geçmişindeki muhteşem insanlardan utanarak ifade etmemiz gerekir ki günümüzde, neredeyse camilerimizde dahi Kur'an okunurken bazı ayetler hakkında "bu ayet Kur'an'a konmasa daha iyi olurdu" denebilecek şekilde, mukaddes kitabımızın erkeği ve kadını anlatan hükümleri adeta bir utanç konusu görülerek aşağılık kompleksinin eseri bir bakışla Avrupa'ya karşı yumuşak karnımız gibi algılanabilmektedir. Böyle görülen ayetler bizim 'hassas tarafımız' veya 'zafiyetlerimiz' gibi düşünülebilmekte, 'âlimler becerebilip bir yolla bu ayetleri gizleyebilseler ne iyi olurdu' türünden arlanmalar yaşanabilmektedir. Müslüman'ın bu bakışından dolayı da aile düzenimiz başta, şeriatımızın düzenlediği hayat tarzımız alabora edilmiştir. Durumun en önemli tezahürlerinden biri olarak şu örneği şudur:

Müslüman olduğunu sık sık tekrar eden toplumumuzda anlayış neredeyse şu noktaya gelmek üzeredir: Erkek oturur, kadın çalışır. Bir kadın, hastalık nedeniyle engelli yaratılmış, mesela doğum yapamayacak bir arızayla yaşıyor olsa ve onun akrabaları arasında nasıl görüldüğünü inceleysek, başka bir Müslüman hanımın da işi olmadığından çalışmadığı bilinse; çağımızda bu ikisinden hangisinin tehlikede olduğuna dair algı ikincisinde, iş bulamayan üzerinde toplanır. Engelliden önce dikkat çeken, iş bulup çalışmayan kadındır.

Hâlbuki şeriatımız, çalışmayı erkeğin görevi olarak tanımlamış ve kadını evinin kraliçesi yapmıştır. Kadının evinde oturacağını, erkeğin çalışıp evini geçindireceğini buyurmuştur. Müslüman olduğumuz, Müslümanlığımızla iftihar ettiğimizi söylediğimiz hâlde kadınları iş dünyasına salıyor, erkekler de iş arıyor olma bahanesiyle hanımlarının maaşlarıyla geçiniyor olmamız mevcut süratiyle devam ederse belki yirmi sene sonra erkeğin çalışmasının doğal olmadığı düşünülecektir. İş bulma/sürdürme bahanesiyle üniversiteye gitmeyen bir delikanlının ayıplanması ve toplumun onun üzerinde baskı kurmasıyla genç bir kızın üniversite okuyup çalışma ve iş bulması hakkındaki toplum baskısını mukayese ettiğimizde anneler, kızları için “hâlâ iş bulamadı” derken adeta gözü çıkmış veya kulağı kesilmiş gibi sunmaktadırlar. Erkeklerin çalışmasının kadınların çalışmasından daha az doğal karşılandığı bir ortama bu tavır zemin hazırlamaktadır.

Bir aile düşününüz ki servetini ailenin bütün fertleri yirmi sene yeseler yine de bitmeyecek büyüklükte bir zenginliğe erişmiş. Fakat o ailenin genç kızı da iş bulamamaktan yakınıyor, erkekleri eğlence yerlerinde dolanıyor. Sonuçta çalışmak ve iş bulmak kadının üzerine yıkılan bir görev hâline getirilmiş oluyor. Şu anda böyle bir şeyin pratikte yaşanmadığını söyleyip tespitin geçersizliğini ileri sürmek isabetli olmaz zira bizler Kur’an ve hadis okuyan, bir şeyler hissedip düşünen müminler olarak önümüzdeki on yılların getirebileceklerini hesap etmek zorundayız.

Kaldı ki meselenin on yıllar sonrasına kalmadığı da ortadadır. Müslümanlar’ın aile düzeni değişmiştir ve bu düzende karı-koca çalışmaktadır. ‘Kazara’ çocukları olursa da onu üçüncü kişiye emanet etme durumu meydana çıkmaktadır.

*

Kur’an’ın anlaşılması için Arapça bilmek, meali anlamak, tefsir okuyabilme kabiliyetinin varlığı gibi şartlar elbette gereklidir. Fakat anlayan kafa da şartlar arasında lazımdır. Benim bir konferansımı, kullandığım Türkçeyi bilmeyen biri ne kadar anlayabilir? Hatta üslubum şayet esprileri cümlelerin arasına sıkıştırıveren bir biçimde ilerliyorsa bunu bile tarzıma alışık olmayan biri yadırgayabilir. Yani anlaşılmam için sadece dilimin bilinmesi değil üslubuma dahi aşına olunması gerekir. Aksi takdirde anlattıklarım karşımdakilerin anlayışı kapsamına girmez.

Çok önemli bir nokta şurasıdır ki Kur’an’ın dilinin yanı sıra üslubunu da anlamak Kur’an’ı anlayabilmek için kesin şarttır. Bu şart yerine getirilmezse insan kâfir olup Kur’an’ı reddedeceği bir mantığı yine bizzat Kur’an’dan çıkarabilir. Ders olarak ele alacağımız Tahrîm suresindeki ayetlerde bahis konusu edilen mevzular hakkında da muhakkak bilinmesi gereken temel noktalardan biri, erkek ve kadının insan-mümin olarak aynılığına karşın farklı yaratılışlarda olmalarıdır. Farklı yaratılışından dolayı da Allah’ın kitabında Müslüman kadın için farklı hükümler ve üsluplar vardır.

Rabbimiz mahlûkatını nasıl yarattığını herkesten daha iyi bilmekte değil, kimsenin bilmediklerini bilmektedir. Rabbimiz insanı da yegâne bilendir. Günümüzün fitneli ortamından, fitne dolu kavramlarının çerçevesiyle bakılarak anlaşılmaya çalışıldığında ise Kur’an, bazı insanların sapıtma sebebi hâline gelebilmektedir.

Âsiye ruhlu iyi mümin olmak isteyerek çıktığımız yolculukta şurasını iyice bilmemiz gerekir: Şeytanın binlerce yıllık projelendirmesinin ürünlerinden biri olarak içinde bulunduğumuz asır, kadın asırıdır. En tepede devletleri yöneten siyasetçilerin en fazla yağcılık yaptıkları konulardan biri kadınlardır, vakıf-

dernek kurulsa başat ilerleme kadın olgusu üzerindedir, araba lastiği satılacaktır ama onu bile kadına sattırır, lokantalarda garson olarak kadınlar daha ön plandadır, sekreter lazımsa kadın tercih edilir ki "müşteri kaçmasın." Çünkü sesi güzel, dekoru çekicidir. Siyasetten lokantacılığa kadar her yerde kadının ön planda oluşu, onun binlerce seneden beri bu proje için hazırlanıyor olmasındandır. Bu yüzden en ilgisiz alanlarda bile kadın figürü daima ön planda ve göz önünde tutulmaktadır.

Fakat kadının bu derece göz önünde tutulma sebebini sadece cinselliğe yüklememiz de mümkün değildir. Dünya nüfusunun tamamı erkek olmadığına ve kadınlar da var olduklarına, kadın nüfusunun erkeklerden fazla olmasına bakıldığında sadece cinsellik değil, kadının yaratılışında başka farklılıklardan da istifade etmek için şeytan onu öne çıkarmıştır. Kur'an'ımızın toplumu huzura davet eden mantığı da kadını ve erkeği kendi yaratılışlarıyla idrak edebilenler tarafından anlaşılabilir. Bunun neticede Kur'an'a tam teslimiyet isteyen bir sonucu vardır ve bu teslimiyetin sahipleri huzurlu olurlar.

Böyle bir anlayış, Kur'an'ı imanına hizmet etmek ve ona vefa göstermek için hayatında rehber bilenleri ve diğerlerini tanımakla da alakalıdır. Bu ayırım tanınmadığı sürece fark anlaşılmayacak, Âsiye'nin neyi-neden yaptığı da izah edilemeyecek ve ayetler okunup geçilecek, kuru gözlerle süzülmeyle yetinilecektir.

Canlarını yoluna feda ettikleri, her şeyleriyle yoluna ait hissettikleri Peygamber aleyhisselama bile eşleri, mesele 'kadın olmak' noktasına gelince kadınlıklarını göstermişlerdir. Zira kadın başkadır, farklıdır. Allah bu sebeple kadını cihada, cumaya çağırmas ve erkeğe tanımadığı kolaylıkları gösterir. Kadın için sağlanan bu ayrımlar ve erkek ile kadının farkı görülmedikçe Kur'an anlaşılmaz. Kur'an'ın anlaşılması ve Tahrîm suresinin haremde dik yürüyebilmek için bu hususun altı çizilmelidir: Dünyada yaşamak ve cenneti hedeflemek iki cins için de aynıdır ama bu aynılığın içinde bazı ince ayarlardan muhakkak söz edilmelidir.

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.